

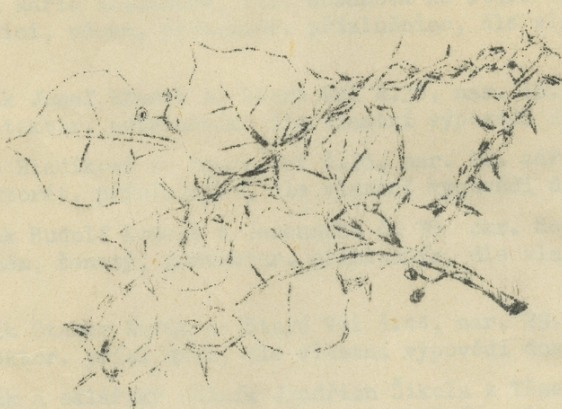
VĚTRNÍK

Vydává MěstNV ve Vysokém n. Jizerou s aktivem kulturních pracovníků

Větrník - roč. VII. č. 6

Vysoké nad Jizerou 15.června 1974

Zvláštní číslo k 30. výročí náhlého soudu / Sondergericht /
ve V y s o k é m nad Jizerou.

Kam my se chtěli pnout
dorostou stébla trávy,
kamarádi, tam vytryskne proud,
kam padly vaše hlavy,

a poslední dech váš
mlýn života rozežene,
tam stromy zatančí svůj rej
kde zdvíhali jste paže odzbrojené

a orchestrem zazní dílny
sloupy měst vám na ramenou,
spěch váš nebude ztracen,
kamarádi, nashledanou.

/ Úryvek z básně popraveného básníka Jindřicha Vichy " Má appassionata "
z knihy " Žaluji"/

15. června 1944 ve Vysokém nad Jizerou

Již 30 roků uplynulo od onoho neblahého a tragického dne, kdy ve vysoké Sokolovně zasedal zvláštní soud u německého zemského soudu v Praze / Sondergericht /, před nímž stálo jedenáct našich spoluobčanů obviněných z provádění sabotáže tím, že ukrývali a podporovali nepřátele říše a neučinili udání o jejich pobytu. Podle protokolu vrchního státního návladního při německém zemském soudu to byli:

1/ Domácí sklářský dělník Josef Pitín z Těpeř č. 68 okr. Turnov, nar. 8. prosince 1893 ve Sněhově, ženatý, protektor. příslušník, dle vlastní výpovědi dosud beztrestný,

2/ Anna Pitínová, roz. Holá z Těpeř č. 68, nar. 20. listopadu 1900 ve Vysokém nad Jizerou, vdaná, protektor. příslušnice, dle vlastní výpovědi dosud beztrestná,

3/ Selka Marie Hladíková, roz. Kozáková ze Staré Vsi č. 35, nar. 23. března 1886 v Železnici, vdova, protektor. příslušnice, dle vlastní výpovědi dosud beztrestná,

4/ Sedlák Josef Hladík ze Staré Vsi č. 35, nar. 10. března 1919 v Praze, svobodný, protektor. příslušník, dle vlastní výpovědi dosud beztrestný,

5/ Marie Hladíková ze Staré Vsi č. 35, nar. 12. září 1920 v Praze, svobodná, protektorát. příslušnice, dle vlastní výpovědi dosud beztrestná,

6/ Sedlák Rudolf Kodejš z Jesenného č. 78 okr. Semily, nar. 20. června 1886 v Jesenném, ženatý, protektor. příslušník, dle vlastní výpovědi dosud beztrestný,

7/ Sedlák Otakar Novák ze Staré Vsi č. 44, nar. 29. září 1897 ve Staré Vsi, ženatý, protektor. příslušník, dle vlastní výpovědi dosud beztrestný,

8/ Sedlák a sklářský dělník Jindřich Šikola z Těpeř č. 21, nar. 13. května 1912 v Těpeřích, ženatý, protektor. příslušník, dle vlastní výpovědi dosud beztrestný,

9/ Listonoš Karel Mařatka z Vysokého n. J. č. 216, nar. 9. května 1891 ve Vysokém n. J., ženatý, protektor. příslušník, dle vlastní výpovědi dosud beztrestný,

10/ Marie Zemanová, roz. Metelková ze Stanova č. 42, nar. 6. května 1896 ve Sklenařicích, vdaná, protektor. příslušnice, dle vlastní výpovědi dosud beztrestná,

11/ Marie Schrötrová z Vysokého n. J. č. 122, nar. 21. dubna 1893 ve Vysokém n. J., svobodná, protektor. příslušnice, dle vlastní výpovědi dosud beztrestná,

Vysocko krutě doplácelo na odboji. Již v r. 1943 bylo na 60 občanů postupně vězněno, dva ilegální pracovníci volili dobrovolnou smrt, aby zachránili další životy svých spolupracovníků v ilegalitě, a v Drážďanech byly vyneseny již čtyři rozsudky smrti nad vysokými spoluobčany.

V den soudu byl sál sokolovny zahalen v černé látky, s německou orlicí s hákovým křížem, na vyvýšeném podiu zasedl soudní tribunál v černých talárech.

11 obžalovaných přivezených z Kartouzské věznice zasedlo v prvních dvou lavicích, za nimi ve dvou řadách sedadel; gauleitři v hnědých uniformách. Dle nařízení povinně se zúčastnili hlavního líčení všichni starostové okolních obcí, četnictvo, lesní personál a ostatní veřejní činitelé. Hlavní líčení bylo zahájeno ve 14 hod. odpoledne. Obžalovaným byli formálně ustanoveni 3 obhájci.

Z průběhu celého líčení bylo patrné, že toto hrůzné divadlo bylo insceno-
váno pro výstrahu a s úmyslem zstrašovací, a že výsledek líčení byl už předem znám.

Všichni obžalovaní vypovídali statečně a nebojácně, smíření s osudem, který je očekával.

V 17 hodin v. náš ředitel zemského soudu Dr. Bellmann jako předseda roz-
sudek ve jménu německého národa v trestní věci proti shora jmenovaným, dle něhož se odsuzují:

Josef Pitín, Anna Pitínová, Marie Hladíková st., Josef Hladík, Marie Hladíková ml.,
Rudolf Kodejš, Otakar Novák, Jindřich Šíkola, Karel Mařatka a Marie Zemanová

k trestu smrti a trvalé ztrátě cti,

Marie Schrötterová k šesti rokům káznice a šesti rokům ztráty cti.

Jména odsouzených se zabavuje. Obžalovaní nesou útraty přelíčení.

Podepsáni : Dr. Bellmann, Dr. Danegger, Narath, st. návladní
Dr. von Zeyneck.

Ortel smrti nad ~~deseti~~ našimi spoluobčany byl vykonán dne 24. června
1944 v sekýrárně v Praze Pankráci. Padli, abychom my žili.

Z pamětí jediné dosud žijící přímé účastnice Sondergerichtu Marie
Schrötterové :

..... U dveří věznice bylo 10-12 protektorátních i německých ozbroje-
ných četníků. V čele chodby bylo několik známých duší. Poznala jsem Mařenku Ze-
manovou, Aninku Pitínovou-Holou, Mařatku, a byla jsem k nim zařazena. Tiše jsme
mezi sebou pronesli několik slov. Ve všech se zračila úzkost z budoucnosti.
Při předčítání jmen jsem poznala, že byli přítomni Hladíkoví, Novák, Šíkola a
Kodejš. Dozorce jim i ostatním vězňům odevzdal uschované věci v kanceláři. Té
volné chvíle využil pan Kodejš a řekl mi : " Jsou to okolnosti, za kterých se
shledáváme! Ulman je zde také a jde mu to na nervy. Odprošoval mne, že k vůli
němu se tohle stalo. Zrovna jsem řekl; že to byla má povinnost a že bych to udě-
lal znova."

Podali jsme si všichni ruce. Po přečtení našich jmen dali nám opět pouta
na ruce. Venku se stahovaly mraky a než nás vyvedli ven, rozpoutala se bouře a
průtrž mračen. V tu chvíli uhořel v bezprostřední blízkosti blesk.

Zanedlouho opouštěli jsme dva a dva spoutáni věznicí a dosud ještě přeše-
lo. Nasedli jsme do autobusu jsouce obklopeni ozbrojenými četníky. Mezi nimi
byl jeden Čech z Jičína. Měli jsme dovoleno mezi sebou mluvit. I dozorčí orgá-
ny navazovaly s námi rozmluvu. Nás ovládala pouze jedna myšlenka. Kam nás odvá-
zejí? Tu jeden německý četník češtinu dobře ovládající nám vypověděl, že cíl
cesty je znám pouze jednomu členu gestapa, sedícímu po boku šoférově. Jeli jsme
z Kartouz různými oklikami ku Branné, odbočující přes Jilemnicí k Vysokému.

Byla jsem železy připoutána k panu Kodejšovi. Za námi seděla Mařenka
Zemanová. Jeden druhého jsme se dotazovali na příčinu zrady. Karel Mařatka byl
přinucen pod ranami a hrozbou vypovídat. Doznal, že předával balíčky paní Zema-
nově. Bylo mu vyhrožováno, že budou žena i děti popraveny, nepoví-li o ukrytu
Ulmanově. Při konfrontaci prosil pí Zemanovou, v předtuše, že je vše prozrazeno,
aby nezapírala. Též byla nelidsky týrána a bylo jí vyhrožováno zastřelením vnuka

a snachy. Její myšlenky byly upřeny k zrádci. Nemohla pochopit, že český horský člověk dokázal zrazovati a udávati své soukmenovce bídnému nepříteli. Po osvobození naší vlasti samo gestapo označilo zrádce a udavače.

To vše jsme sobě ve spěchu sdělovali, než se zastavil autobus před vysockou Sokolovnou. Pochopili jsme, že nás čeká náhlý soud, třeba i smrt zastřelením, pro výstrahu občanům města, třeba na místě samém. Uvolnili nám pouta a zavedli nás jednotlivě do Sokolovny.

Tam v přílehlé místnosti se tlumočník dotazoval na naše jména a příčiny našich vin. Znovu nás odvedli ještě jednou k autobusu. Snad pořadatel nedokončil ještě upravení kulis. Konečně nás společně zavedli do sálu obsazeného sezevanými představiteli obcí, škol a jiných úřadů z celého soudního okresu.

Sál byl vyzdoben prapory s hákovými kříži, uprostřed obraz vůdce Hitlera. S největšími obavami jsme zasedli na lavici obžalovaných. Je jistě více pamětníků z řad osobností zúčastněných. Pamatují daleko lépe, než já průběh soudu. Sama zaznamenávám jen úryvky.

Od pravé strany k levé v první řadě seděli : Kodejš, Hladíková ml., Hladíková st., Hladík, Pitín, Pitínová, v druhé řadě Šchrttlová, Zemanová, Mařatka, Šikola, Novák.

Nevnímala jsme všechno co se odehrávalo, jenom jsme čekala osvobozující zastavení srdce. Jako z velké dálky jsme slyšela obhajobu zločinců i ostatních. Pak došla řada na mne, jako na poslední. Odpovídala jsem jako stroj. Bylo mi vytýkáno, že jsme poslala balíček cukru. Tu Mařenka Zemanová žádala o slovo a na mou obhajobu tvrdila, že ten cukr byl na výměnu za jablíčka, která mně každoročně přenechala. To již sama drahá hrdinka věděla, že ji čeká trest smrti a přece mi chtěla pomoci.

Rozsudek vynesený Dr Bellmannem zněl : 10 návrhů smrti pro přechovávání nepřítelů říše, sama dostala jsme za zaslání 2 - 3 balíčků šest let káznice. Zatím soudní dvůr odešel k poradě, aby po návratu znovu prodlužoval a probodával 10 statečných srdcí, 10 mučedníků opětým prohlášením trestů smrti.

Při svém velikém rozrušení nepřemýšlela jsem o svých šesti letech káznice. Jen podvědomě jsme uvažovala, že ani já se nevrátím, že to nevydržím, že jenom lhůta duševního utrpení bude delší. Znovu nám nasadili pouta k cestě na Pankrác na místo vykonání rozsudků. Autobus jel liduprázdným městem kolem našeho dvora a domu, tou dobou opuštěného. Dala jsme tomu všemu pozdrav v pohybu rukou. V tom okamžení mi napadlo, zda to není pozdrav poslední.

ooo O ooo

O

Dopis na rozloučenou Otakara Nováka :

Deutsche Untersuchungshaftanstalt.

Prag -Pankratz den 24.června 1944

Drazí .

Přijměte ode me srdečný pozdrav a všichni moje požehnání. Loučím se s vámi před poslední cestou a prosím Boha, by jste i Vy se zachovali statečně. Do poslední chvíle myslím jenom na Vás. Přeji Vám do života vše nejlepší. Dnes se loučím s celým svým životem zde na zemi. Jestli jsme někomu ublížil, odpusťte mi. Eliško, tobě děkuji za vše co jsi pro mě učinila. Děvčata, maminku poslouchejte, buďte na ni hodní. Budu vždy při Vás, dávejte pozor na moji přítomnost. Prosím Dobiáše, aby se Vás ujal po zabavení majetku. Odtěhujte se k Elišce a Vládi.

đovi. Pozdrav celé naši vesnici a všem mojim známým. Též pozdrav od Jos. Hladíka Jiřce a přeje ji vše nejlepší do života. Pozdrav celému vedení Hosp.družstva ve Vysokém.

Líbá Vás všechny v duchu Váš táta Otakar.

Uctění památky tohoto výročí bude vzpomenuto v sobotu 15.června 1974 :

1. V 16.00 hodin otevření výstavy ve Vlastivědném muzeu.
2. V 18.00 hodin řazení průvodu u sokolovny, odchod do urnového háje :
položení věnce,
báseň,
projev,
hymny.
3. Společný odchod do divadelní budovy Krakonoš:
recitační pásmo souboru Okresního kult.střediska Semily
hlavní projev
4. Divadelní hra M.Stehlíka : M o r d o v á r o k l e -
v nastudování divadelního souboru Krakonoš.

Redakci zaslané použité rukopisy nejsou-li vyžádány zpět, ukládají se do archivu zpravodaje. Celoroční předplatné poštou 25,-Kčs. Odpovědná redaktorka Marie Ďoubalíková. Větrník vychází jednou měsíčně. Řídí redakční rada. Příspěvky psané strojem, nebo čitelně zasílajte nejpozději do 10. každého měsíce do Vlastivědného muzea. Cena Kčs 1,-.